

UNKARILAINEN LAITOS

Unkarin kielen opetuksella on Helsingin yliopistossa pitkät perinteet. Oskar Blomstedt nimitettiin v. 1869 suomen ja unkarin kielen dosentiksi, ja Antti Jalava toimi unkarin kielen ylimääräisenä lehtorina v. 1881 - 1909. V. 1925 perustettiin vakinainen unkarin kielen lehtoraatti, jota ovat hoitaneet syntyperäiset unkarilaiset. Ensimmäinen ja pisimmän aikaa (1926-42) toiminut unkarilainen lehtori oli Gyula Weöres. Tätä nykyä on lehtorina László Keresztes.

Helsingin yliopiston unkarilainen laitos perustettiin v. 1928, ja siitä lähtien se on toiminut yhtämittaisesti. Sodan aikana ja muutamina sodanjälkeisinä vuosina laitoksen työskentely oli tosin verrattain hiljaista, mutta unkarin kielen opetus jatkui tällöinkin keskeytymättä. Kun Suomen ja Unkarin välillä v. 1959 solmittiin uudelleen kulttuurisopimus, on unkarin kielen lehtorin viran täyttäminen tapahtunut tämän sopimuksen mukaisesti.

Unkarilaisen laitoksen kirjastoa luotaessa saatiin lahjoituksia mm. Unkarin valtiolta. Arvokkaan lisän kirjasto sai, kun Kalevalaseura luovutti sen käyttöön E.N. Setälän Unkarista hankkiman ns. Simonyin kokoelman, joka sisältää nimenomaan kielitieteellisiä julkaisuja. Keväällä 1966 tämä kirjakokoelma saatiin lunastetuksi unkarilaisen laitoksen omistukseen. Kirjaston nidosmäärä oli 1940-luvulla karttunut jo 5 800:ksi (tähän laskettuna aivan pienetkin painatteen). Nykyisin kirjasto sisältää aikakausjulkaisut sekä eripainokset mukaan lukien n. 6 000 numeroa etupäässä kielitiedettä, kaunokirjallisuutta, kirjallisuuden historiaa, kansatiedettä ja folkloristiikkaa. Huomattava määrä vanhempaa kirjallisuutta on siirretty yliopiston varakirjastoon. Viime vuosina on Unkarin valtio muistanut laitosta arvokkailla kirja- ja kojelahjoituksilla.

Vuoden 1974 lopulla unkarilainen laitos sai uudet tilat yliopiston päärakennuksen ylimmästä kerroksesta: tilavan kirjastosalin ja erillisen lehtorinhuoneen. Tutkijoilla ja opiskelijoilla on tilaisuus työskennellä laitoksessa, ja siellä pidetään pienille opiskelijaryhmille luentoja ja harjoituksia.

Laitoksen julkaisusarjaa "Publicationes Instituti Hungarici Universitatis Helsingiensis. A Helsinki Egyetem Magyar Intézetének Kiadványai" on ilmestynyt kolme numeroa: István Papp, Unkarin kielen rakenne (1964), Gyula Weöres, Suomalainen Unkari-kirjallisuus (1969) ja Aulis J. Joki & Hannu Lauonen & László Keresztes, Petőfiä suomeksi (1974).

Unkarilaisen laitoksen esimiehenä on professori Aulis J. Joki.